

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretulu abonamentului:	Pretulu insertiunilor:	Correspondintiele se se adreseze la Redactiunea dela
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	„BISERIC'A si SCOL'A“
„ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		Er banii de prenumeratiune la
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		„TIPOGRAFF'A DIECESANA IN ARAD.“
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Fondulu de ajutorare a preotiloru din dieces'a Aradului.

Se scie in generalu, si in colónele acestui jurnalul s'au inregistratu cu consciéntiositate impulsulu si insemnatele imbunatatiri, ce au datu vietii nóstre sociale si bisericesci, actualulu Episcopu diecesanu, Preasantitulu Domnu *Ioanu Metianu*. Intre multele imbunatatiri ce au adusu Preasanti'a Sa bisericeii si clerului este negresitu crearea *fondului de ajutorare* pentru preotii din eparchia si familiile lor. Acestu fondu creatu la anulu 1877, si sub ingrigirea parintésca a Preasantie Sale, au prosperatu intr'unu modu admirabilu si suprindietoriu, spre cea mai mare bucurie si mangaiare a tuturora, in cât, astadi capitalulu fondului a crescutu pana la suma considerabila de aprópe 60 de mii fl. v. a.

Prosperarea acést'a repede a fondului in sa si inmultirea agendelu in administrarea lui, reclamau de urgentia modificarea statutelu sale. In scopulu acést'a, Preasanti'a Sa D. Episcopu, a convocatu adunarea generala a preotiloru din Eparchia, care s'a tienutu in 28. Octomvre st. v. in localulu consistoriulu eparchialu. Adunarea a fost deschisa prin discursulu pronunsiatu de catra Preasantitulu Episcopu eparchiotu, in care a desfasiuratu in termini emotionatori starea imbucuratóre a fondului si necesitatea unei reforme in administrarea lui. Cuvintele Preabunulu Archipastoriulu au strabatutu ca unu electru puternicu interiorulu celoru presenti si interesati de sórtea fondului. Si ecoulu ce au aflatu ele in inimele ascultatoriloru probá, cât de mare este bucuri'a in fericirea clerului, care are in capulu seu pre unu Archipastoru cu o inima asia buna si condescendentu, care diu'a si nóptea lucrata pentru binele bisericeii si alu clerului seu.

Dupa cuventulu de deschidere alu Preasantie Sale, la care a respunsu preotulu Besanu,

s'a pusu la ordinea dilei proiectulu de statute noue, elaboratu de comitetulu fondului in urm'a insarcinarii primite dela adunarea generala trecuta. Statutele acestea cuprindiu o schimbare esentiala in cea ce privesce form'a administratiunii fondului, si anume transpunerea lui in ingrigirea si administrarea *senatului bisericescu alu consistoriulu eparchialu*.

Mai nainte adeca, fondulu se administrá independentu de consistoriu si fara control'a sinodulu eparchialu, numai de catra comitetulu fondului si adunarea generala a preotiloru. Preasanti'a Sa in sa, Dlu Episcopu eparchiotu, dorindu a asecurá sórtea viitóre a fondului in contra tuturoru eventualitatiloru, a staruitu cu multu zelu si bunavointia, ca administrarea lui se tréca sub ingrigirea si responsabilitatea consistoriulu, si asia sub control'a sinodulu eparchialu.

Bunele intentiuni a-le Preasantie Sale fiind intielése de catra adunarea generala, ea a hotarítu ca fondulu preotiescu de acuma inainte se fie administratu de catra organele normate in statutulu organicu, dar pe bas'a si in sensulu statutelu votate de catra adunarea preotiesca, carea va functioná, ca mai nainte, avendu dreptulu de ingerintia si de controla asupra fondulu, egalu cu sinodulu eparchialu. Scrupulii si bannelile ce s'au ridicatu din unele parti in contra acestei forme de administrare, ni se paru cu totul neintemeiati, càci sinodulu eparchialu primindu sub control'a si supraveghiarea sa fondulu preotiescu, acést'a va cautá ca elu se fie administratu, ca tóte alte fundatiuni, dupre stipulatiunile fundatoriloru si conform menitiunii sale.

Nu ne remane dar alta, decát, urmánd consiliiloru parintesci a-le Preabunulu nostru Episcopu, se ne unima tóte fortiele, pentru ca se inaintamu prosperarea fondulu preotiescu, càci inalta si marétia este menirea lui! In adeveru!

Nici una din fundatiunile existente nu este menita a reversa asia mari bunatati pentru biserica si poporu, ca fondulu preotiescu! De parte de-a fi unu fondu numai de ajutorare pentru preoti, elu este menitu a deveni unu astfelu de fondu, din care cu timpul se se doteze, se se salari-seze toti preoti din diecesa, ca astfelu poporulu se fie usioratu de birurile, ce astadi trebue se dee pentru intretinerea si subsistinti'a preotiloru sei!

Memoriu pentru cantarile Bisericesci in Romani'a.

De Episcopulu de Romanu **Melchisedecu.**

(Continuare.)

La inceputulu vécului presentu era forte greu de a lucra ceva pentru Romani si romanesce. In principatele nostre atunci tota inteligentia era grecesca si grecisata. Scola era grecesca, in clasele superioare se vorbia si scria grecesce. Domnii erau greci, boerii asemenea greci sau pamenteni gracizati, in Muntenia chiar metropolitii si episcopii erau greci. Putine inimi bateu romanesce, putine glasuri inabusite se audiau romanesci dintre clasele superioare. Romani remasese numai tieranulu si cu popa lui.

Dar ideele cele mari ale revolutiunii franceze s'gduindu pe toate popoarele Europei, cu incetulu au descseptatu si pe romani si i-au intinsu catra cultura loru nationala in toate ramurile. Dorintia de a avea scola romanésca, biserica romanésca, literatura romanésca, domni romani si boeri romani, s'a desvoltatu repede si s'a pusu inceputulu unei noue epoci a romanismului nostru.

Greciloru inse, cari erau deprinsi a domina societatea nostra, a o tienea in catusiele ignorantie: si a o exploata in profitulu loru, nu le-a placutu de felu aceasta tendentia de desvoltare nationala romana si ei o au combatutu cu disperare. Obiectulu persecutiunii grecesci a fost mai intai scol'a romanésca, pe care ei o au combatutu prin toate calomniile si intrigele posibile. Se ascultamu cum ne descrie dascalulu Macarie persecutiia grecesca asupra scol'ei romane: „când s'a inceputu intai a se paradosi in Bucuresci sciintiele filosofiei in limba nostra, prin divanuri i-au purtatu inrautatiti pentru ca se i impedece, si in toate dilele cu cetele adunandu-se si intramati cu limbi plini de otrava in toate partile alerga pentru ca se faca priciri si turburari, umblandu in totu chipulu, ca pe dascali cu multe suparari se i impedece si pre ucenici se i slabésca din osardie, si vedindu ca cu acestea nu potu intuneca lumina, nu se rusina prea inrautatiti de a lipi pe pareti noptea stihuri cu latraturi turbate, in care isi arata pisma si tota uraciunea ce hranea in visteria inimeloru loru, asupa neamului si asupa stapanitoriloru si pricinuitoriloru acestui folosu si cu acestea se desplesnia (!) in inimile loru, ca si besica ce se face pe apa din spume.“ (Prefatia Irmolog. p. XII)

Totu aceasi persecutie si reutate au manifestatu grecii si contra tendintiei romaniloru de a-si face psaltichie romanésca si a produce psalti romani cunoscatu de tehnic'a acestei arte, si a forma o cantare bisericesca curatita de turcismurile grecesci. Totu Macarie ne spune urmatoarele despre conduita greciloru cu psaltii romani, ca „de nu va canta cineva

cantece si amestecaturi de pestrefuri in santa biserica, nu este primitu nici dascalu, er de va canta chiar alcatuiri turcesci, macar se nu seie nimicu bisericescu, acela este primitu si laudatu si deseversitu si cu ifos turcescu de Tiarigradu.“ Si mai departe: „De ar fi celu din nemulu grecescu cat de ticalosu, de ar canta capresce, de ar gangani ca dobitocele, de s'ar schimonosi cat de multu, pentru ca este din nemulu acela, indata este si dascalu si deseversitu si cu ifos de Tiarigradu; er romanulu de ar avea mestesiugulu si iscusintia lui Orfeus, si glasulu nu a lui Cucuzel, ci alu Arhanghelului Gavriilu, pentru ca este romanu, indata i dan titulu ca nu este nimicu, canta vlachica, n'are profora de Tiarigradu si i impletese mii de defaimari.“ (ibid. p. X.)

Dupa ce s'a introdusu psaltichia cea noua, psaltii greci din Romania iarasi voiau a face si pe acesta monopolulu loru, predicandu ca si acesta numai dela dascali elini se pote invetia. Tot Macarie ne spune si despre acesta cand dice, vedi ca unu desiertu dintre psaltii greci pana acolo se sue cu nesimtirea, incat indresnesce se scrie ca „totu celu ce va voi se invetie acesta sistema, se cante ca se o invetie de la dascali elini, pentru ca toate cele lalte nemuri urmandu europeiloru nu potu se si aduca glasulu pe treptele scariloru, si m'am miratu de satanicésca loru mandrie.“ (ibid.)

Cu toate opintirile grecesci contrarie, psaltichia romanésca a triumfatu. Ajungendu la scaunulu Mitropoliei Ungro-Vlachiei unu archipastoriu romanu, Dionisie Lupulu, indata dupa infintierea scol'ei romane din Bucuresci pentru sciintie, a infintiatu in Metropolie si scola de cantari bisericesci, si a numitu la ea invetiatoru pe dascalulu Macarie, de carele de multe ori am amintitu pana acuma, poruncindu-i a preface si a predá romanesce toate cartile de cantari bisericesci dupa psaltichia noua, cea ce a si facutu Macarie ne interdiatu si curendu a datu la lumina in anulu 1823 cele din antaiu trei carti ale sale de psaltichie, romane, si anume: Anastasimatiulu, Irmologiuulu si Theoreticonulu. Aceste carti prime s'au tiparitu la Viena, unde s'a dusu insusi Macarie, din cauza ca in tiara nu erau mesteri tipografi cari se faca semnele de psaltichie. Aceasta editie se deosebese prin elegancia caracterelor si a tipariului de toate cele ce s'au facutu pe urma in tiara. In anulu 1827, Macarie a tiparitu in Bucuresci, cu semnele din tipografi'a lui Petru Efesiulu tomulu de utrenie cu bani din fondulu scol'eloru, din ordinulu Domnitorului Grigoriu Gica. Cartile acestea de psaltichia ale lui Macarie au devenitu norma pentru cantarea romanésca bisericesca si au fost bine primite in amendou principatele si dupa ele s'au condusu psaltii romani. Dupa ele s'au predatu cantarile in scol'ele de cantari. Mitropolitulu Veniaminu, caruia Macarie a dedicatu una din primele sale carti de psaltichie si anume: Anastasimatiulu, indata dupa ivirea psaltichiei cei noue o a introdusu in biserica Moldovei infintiandu in Metropolia sa o scola de cantari dupa metoda noua. In acea scol'a s'au predatu cantarile bisericesci grecesce si romanesce si totu asia se cantau si in biserica metropoliei in amendou limbele, la strana drepta grecesce la stanga romanesce. Exemplulu metropoliei au urmatu episcopiele Moldovei. Macarie ne spune in prefatia Anastasimatiulu ca mitropolitulu Dionisie s'a indemnatu de exemplulu lui Veniaminu, de a adopta psaltichia cea noua si a infintia scol'a de musica in Bucuresci.

Macarie de la București s'a dusu la manastirea Némțiului unde a invetiatu pe calugari sistema noua a cantariloru bisericesci.

In jumetatea de pre urma a vécului alu XVIII-lea dupa reformele introduse de staretiulu Paisie in organizarea monastiriloru române, manastirea Némțiului a devenitu cea mai insemnata lavra româna, care a datu directiune tuturor manastiriloru românesci din amendoune principatele române.

Intre altele acolo a fost cea mai insemnata scóla de cântari bisericesci dupa melodia slavona si româna. Staretiulu Paisie a introdusu acolo pentru cântarea slavona melodia pe note musicale, ce se cânta in Galiti'a si in Rusi'a apuséna.

Intre dascalii de cantari române formati in manastirea Némțiului este cunoscutu Ieromonachulu Iosifu dascalulu, de carele amintesce si Macarie in prefatia Irmologiului (p. V), numerandulu între alti dascali insemnati, ce s'au ostenitu cu traducerea cartiloru bisericesci in timpurile de desceptare a simtiului nationalu. Dascalulu de cântari Iosifu a lasatu o multime de cântari românesci puse pe psaltichie, care inse nu s'au datu la lumina.

Aceste trei mari scóle de cântari: alui Veniaminu in Iasi, alui Dionisie Lupulu in București, cea din Manastirea Némțiului, conduse de Iosifu si apoi de Macarie, au contribuitu la romanisarea cântarei bisericesci, la ficsarea melodiei prin regule stabile si rationate, dandu teoria sau gramatica musicei bisericesci si aplicandu semnele noiei psaltichii mai la tóte cântarile bisericesci.

In aceste scóle s'au formatu cei d'anteiu si mai renumiti psalti români in Moldova si in Muntenia, dintre care unii traescu si astadi. Iara ei la rendulu lor au formatu pe alti, si a inbunatatitu si completatu operele de psaltichie anterióre. Iconomulu Ionitia marele eclisiarcu alu metropoliei din Iasi, pe la anulu 1837, din indemnulu Archimandritulu Isaia Socoleanulu, a tradusu pe psaltichie romana slavele si idiomelele triodului spre a le preda eleviloru seminarului. Cartea acésta se afla in manuscrisu. Pe la 1840 Ierodiaconulu Nectarie Frimulu, psaltulu episcopiei de Husi, au asediatu pe psaltichie tóte cântarile sfíntei liturgii, din carele unele, precum: cheruvichulu si axionulu se cantau pana atunci tot grecesce. Cartea s'a tiparitu in manastirea Némțiului.

Tot elu in anulu 1846, ca Archiereu Tripoleosu, a edatu in tipografia Mitropoliei din Iasi tomulu utrenii, in care cântarile utreniei sunt mai prescurtate de cât in tomulu lui Macarie. Celu mai renumitu inse dintre psaltii din scóla lui Veniaminu este betranulu psaltu Dimitrie Sucevénu, actualulu protopsaltu alu mitropoliei Moldovei. Elu a imbunatatitu multu cartile de cântari bisericesci ale lui Macarie: Anastasimatiului cu theoreticonulu si Irmologiulu, prin editia sa din anulu 1848 in Iasi, in tipografia mitropoliei. A prelucratu si publicatu in anulu 1856, in tipografia manastirei Némțiului, in trei volumuri, tóte idiomelele si slavele anuale, sub titlulu de „Idiomelariu si Doxastariu:“ carte fórte pretiósá pentru cantarea bisericesca si carea este cunoscuta si respandita in tóta România, mai alesu in Moldova.

In Muntenia celu mai insemnata dascalu de cantari bisericesci române dupa Macarie a fost cunoscutulu si stimabilulu Antonu Panu. Am vediute că la inceputulu secolului presentu erau in Romania doue curente bine determinate in melodia cantariloru nóstre bise-

ricesci. Unulu romanescu, carele representa geniulu cantarei romanesci si carele se pastrase mai multu traditionalu prin manastiri si scólele populare, si carele la urma s'a resumatu in cantarile lucrute pe psaltichie si publicate de nemuritorulu dascalu Macarie. Alt curentu erá acelu grecescu, carele representa si continua melodia grecésca a Constantinopolei si carele a avutu in frunte-i psalti renumiti ai orientului crestinu grecescu. Astfelu a fost serdarulu Dionisie Fotino, autorulu Istoriei Romaniloru si carele a lasatu fórte multe cantari bisericesci, compuse de densulu pe psaltichie grecésca, si pe care compuneru Antonu Panu le lauda fórte multu, si pe care dice că elu (Panu) le a pusu in canosciuti'a publicului romanu, ér pe Fotino ilu numesce: „Bunulu seu dascalu.“ Altu cântaretiu grecu renumitu a fost Sinesie Iviritulu, calugaru dela muntele Athos, carele a venitu in București si a compusu si elu cantari grecesci. Dupa introducerea psaltichiei cei noue pe la 1816, a venitu in București unu renumitu grecu, Petru Efesiulu, carele a si infintiatu scól'a grecésca de psaltichie noua, la biserica S. lui Nicolae din Selari, unde a invetiatu pe romani psaltichia gréca dupa sistema noua. Voia se-si publice cantarile sale in București, pentru care a si isvoditu inteia data tipariulu de psaltichie noue si a infintiatu si tipografia, dar cheltuelile facute cu acésta, imprejurarile politice si prefacerea urmata in tíera cu revolutia dela 1821, l'au aruncatu in miseria, in care s'a consumatu traindu pana la 1840. In scóla lui Efesiu s'a formatu si Anton Panu, precum singuru spune in introducerea dela cartea sa numita „Bazulu theoreticu si practiculu alu musicii bisericesci.“ (p. XXVII.—XXXIII.) Panulu este mare admiratoriu alu psaltiloru grecesci si alu produselor lor. Elu singuru spune că a invetiatu in scól'a lui Efesiu, si că a fost directoru in tipografia aceluia, unde elu a si publicatu celu intai axion in romanescu, si a conclucratu impreuna cu unu altu grecu, carele din serdarulu Panaiotu Enghirliulu calugarindu-se devenise Monachulu Pangratie Protopsaltulu santei Mitropolii, la traducerea cantariloru grecesci in romanescu. Adeca Petru Efesiu, Panaiotu Enghirliu si Anton Panu, s'au apucatu se traduca romenesce psaltichia grecésca. Cei doi dintai au muritu, ér Panu, au continuatu opera inceputa si a adus'o la seversire.

Fructulu osteneleloru de 25 ani ale lui Panu, precum elu insulu spune in introducerea mentionata (p. XXXVII.—XXXIX,) se resuma in urmatórele opere musicale publicate între anii 1841—1848.

1) Bazulu teoreticu si practiculu alu musicei bisericesci, sau gramatica melodica. Ea are la urma si unu program despre modulu predarei psaltichiei in seminaru;

2) Anastasimatiulu indoitu, adeca zabavnicu si grabnicu;

3) Irmologhion sau catavasieriulu grabnicu;

4) Privighierulu si Mânicatoriulu;

5) Paresimieriulu;

6) Choruvico-Chinonicariulu;

7) Doxastariulu in doue tomuri;

8) Calofoniconulu;

Iata dar, că Anton Panu, a indiestratu psaltichia romanésca cu unu cursu intregu, spre a-se forma psalti perfecti in acésta arta. Panu singuru spune că cantarile sale sunt unele simple traduceru din grecesce (d. e. Doxastariulu, dupa alu lui Dionisie Fotino,) altele prelucrate sau compuse de densulu. Nu se póte tagadui meritele lui Anton Panu, pe terenulu literaturei musi-

cale bisericesci. Elu între altele ne-a lasatu cea mai perfecta teorie sau gramatica a psaltichei noue. Nu putem inse se nu regretamu, că cantarile lui, nu au dulceti'a melodiei romane, formate in Romania si care distinge pe cantarile lui Macarie, care sunt multu mai placute gustului romanu, ca productu alu simtiului romanescu, clironomisitu dela strabuni prin multe se-cule. Panu in tineretiile sale a calatoritu prin Bulgari'a si Rusi'a. Spiritului seu poeticu i-au placutu unele turnuri ale melodiilor locale de acolo si le-au adoptatu in cantarile sale, care nu putinu le-au abatutu dela gustulu melodiei nationale romane. Elu singuru spune, că fie-care neamu are melodia sa propria, dupa firea limbei, a glasului si clima localui. (introducere nota b. p. XVIII.)

Cu tóte aceste elu in aplicarea melodiei la cantare fórte multu a sacrificatu melodia romana celoru straine. Panu a fost celu d'antaiu profesoru de cantarile bisericesci in seminariulu din Bucuresci pana la mórtea sa. Metodulu lui de cantare s'a respanditu si a devenitu predominantu, mai alesu in Muntenia.

Asia dar, noi astadi in Romania avemu doue nuantie destulu de pronunsiatu in cantarea bisericésca: una a lui Macarie, care predomina mai alesu in Moldov'a si alta alui Panu cu multe turnuri streine melodiei vechi romane. Acést'a nuantia predomina mai alesu in Muntenia.

In anulu 1856, episcopulu de Buzeu Filoteiu, a facutu o noua editie de cantari bisericesci, anume a edatu Anastasimatiariulu si Irmologiulu. Editia acést'a este o compilatie din cantarile lui Macarie si ale lui Panu, si anume: Anastasimatiariulu intregu alui Macarie, ér irmologiulu, cea mai mare parte alu lui Panu.

In anulu 1875, Oprea Dimitrescu, profesorulu de cantari la seminariulu din Ramnicu, ucenicu alui Panu, vedindu lipsa cea mare de carti pentru predarea cantariloru, a edatu in Ramniculu-Valcei o mica brosiura, ca manualu de cantari, intitulata „principi elementari ai musicei bisericesci si prescurtare din Anastasimatiariulu“ in 4°, 68 de file. Carte fórte saracaciósa si defectuósa, dar din lipsa de alte mai bune cu ea se servescu astadi in seminarii la predarea cantariloru. Totu Oprea Dimitrescu publicase in anulu 1813 o prescurtare din cantarile lui Panu pentru utrenie si liturgie, sub titlu de „Antologia musico-eclisiastica.“

In același anu, 1875, reposatulu arhieru Ghe-nadie, fost episcopu de Argesiu, sub numirea de „Albin'a musicala,“ a pusu pe note o mare parte din cantarile prosomiace, sau podobnice a-le bisericiei nóstre. Autoriulu, mentienandu in totulu si fara nici o schimbare notele musicale a-le textului originalu elinu, s'a cercatu a modificá si crea textulu românau intocma dupa metrulu silabicu alu textului originalu. Incercarea este fórte laudabila, si ar avea de resultat a inlesni multu cantarea si invetiarea prosomiiloru, precum este acést'a si in grecesce. Insa acést'a incercare n'a reusitu si ostenéla a fost putienu pretiuita, pe de o parte pentru că textulu cantariloru din acést'a carte numai este acelu din cartile, pe care se cânta si se citește in biserica, ér pe de alta parte pentru că autorulu a introdusu multe cavinte noi, neobcinuite in cartile bisericesci. Acést'a reforma musicala a prosomiiloru si-ar avea locul numai atunci, cand textulu metricu s'ar introduce in cantarile prosomiace, la revist'a ce are a-se face cartiloru nóstre bisericesci. Atunci ideea reposatului arhieru, s'ar realisá si ostenéla lui musicala va fi

bine pretiuita. Va fi bine, ca Sântulu Sinodu se întórea luarea aminte a comitetului redactoru alu cartiloru bisericesci la reforma metrica a prosomiiloru, dupa metodulu originalului grecescu si dupa metodulu „prochodului Domnului“ acelu prelucratu românesc de dascalulu Macarie, si carele este astadi in usu in tóte bisericile din Romani'a.

Spre a completá istoriculu cantariloru nóstre bisericesci trebuie se spunemu ceva si despre starea loru in Bucovin'a. Acolo cantarea bisericésca s'a pastratu prin o practica traditionala in starea in care se aflá acést'a cantare in Moldov'a cu o suta de ani in urma, adeca la timpulu cand Bucovin'a s'a despartitu de Moldov'a. Biserica acést'a curendu dupa instrainarea Bucovinei s'a isolatu cu totulu de biseric'a Moldovei, din care facu-se parte. Mitropolitulu Moldovei Gavrilu Calimach, in anulu 1781, prin declarati'a sa de la 24. Aprile, a fost silitu a renuncia la jurisdicți'a sa asupra bisericiei din Bucovin'a si ea a fost proforma pusa sub jurisdicți'a mitropoliei serbesci dela Carloveti. Cu tóte acestea, biseric'a Bucovinei si-a pastratu independenti'a sa nationala, si in fine in anii din urma fú radicata la rangulu de mitropolie de sine statatóre. Renduelele bisericiei si cantarea romana s'au pastratu acolo acele vechi moldovenesci, cu tóta ingrigirea. Ce este mai multu, cantarea bisericésca acolo a fost ferita de ori ce infuintia, sau prefaceri, carora a fost ea supusa in Romani'a prin reformile psaltichiei grecesci. Acolo a ajunsu necunoscutu chiar semnele psaltichiei, atât vechi cât si cele noi, si cantarea romanésca s'a continuatu si pastratu prin practic'a bisericésca si prin invetiarea in scóla din audite. Acolo de multu s'a infiintiatu pe langa seminariu o deosebita scóla pentru formarea cantaretiloru romani si ruteni, avendu fie care limba deosebiti profesori pentru cantare. In anulu 1866 fú numitu profesorulu de cantarile bisericesci romane si de renduelele bisericesci, Doctorulu in teologie si membru alu consiliului, prea venerabilulu protopresbiteru Samuilu Andrieviciu Morariu, actualulu metropolitulu, alu Bucovinei si Dalmatiei, Dr. Silvestru Morariu Andrieviciu. Elu, spre a inlesni predarea cantariloru bisericesci romane si spre a-le face accesibile tuturoru musicantiloru, a pusu pe note musicale liniare cantarile bisericesci cele mai importante si mai necesare, si in anulu 1879 le-au tiparitu intr'o carte de 97 de pagine in 4°, intitulata: „Psaltichi'a bisericésca asiediata in note musicale.“ Ea este precedata de nisce scurte regule pentru cunóscerea si aplicarea notelor la cantare. Oper'a acést'a este de mare pretiu: a) Pentru inlesnirea ce a produsu la invetiarea cantariloru romane; b) Pentru că a datu putiutia de a scí pretutindenea, cum se canta in biseric'a Bucovinei; c) Pentru că ori ce musicantu póte se le studie si se le cante. Autorulu, a asediatu cantarile pe note, dupa cum le-a invetiatu elu in tineretie si le-a practicatu timpu indelungatu ca parochu la satulu Ceahoru, aprópe de Cernauti, in curgere de 20 de ani, si fara a cunóscu semnele psaltichiei nóstre si a-se folosi de cartile nóstre de psaltichie. De aceea cantarile acestea, ca tóte cantarile pastrate traditionalu si nelucrate de arta, au numai defectulu, că adeseori este sacrificatu melodiei accentulu cuvintelor textului. Acést'a s'a intemplat si la noi d. e. cu canonulu floriloru, cand elu antaiu s'a pusu pe semne de psaltichie, cantatu dupa usulu traditionalu. Observam, că mitropolitulu Bucovinei este fórte iubitoriu de cantarea bisericésca.

Elu, si astadi ca mitropolitu, totdeun'a canta axionulu impreuna cu clerulu in mijloculu bisericeii, pe solea d'inaintea iconelor imperatesci. In scól'a de cantari, ce este atasiata la mitropoli'a Bucovinei, invatia vre-o 40 de elevi, baeti dela tiara, cantarile bisericesci si tipiculu, spre a poté in urma deveni cantareti pe la bisericii. Pe langa invetiamentulu gratisu, ei au si burse pentru intretinerea loru. Melodi'a cantarei bisericesci romane din Bucovin'a este aceiasi ca si la noi. Aceleasi 8 glasuri, acele prosomii séu podobii, aceleasi variatiuni a-le tonuriloru. Deosebirea este ca ea a pastratu mai nealterata melodi'a vechiloru cantareti romani pana si la defectele ei, precum sacrificarea accenteloru limbei si traganarea. Se audu adesea unele turnuri antice, ne mai usitate la noi, sau conservate numai in sciute cantari speciale.

Se revenimu acum éراسi la starea cantariloru bisericesci din Romani'a. (Va urmá.)

Invetiatorii ca agricultori de modelu.

In nr. trecutu am tractatu despre indetorierea preotiloru si invetiatoriloru de-a inaintá pe langa buna starea morala si buna starea cea materiala a poporulu, prin chiar propriulu loru exemplu. Acuma punemu in vederea lectoriloru nostri o dispusetiune a ministrulu de culte in Romania, D. P. S. Aurelianu, prin care impune invetiatoriloru cultivarea pamentulu ca unu studiu practic pentru scolari. Dispusetiunile Dlui Ministru de culte si instructiune publica sunt de mare insemnatate pentru inaintarea agriculturii la poporulu nostru si fórte instructive pentru situatiunea in care ne aflamu. Eta cum suna circulara ministeriala adresata in acésta afacere catra inspectorii de scóle:

Domnule Revisoru ! Intre indatoririle invetiatoriloru face parte si aceea de a contribui prin exemplu ce voru da la imbunatatirea traiulu tieraniloru si la inaintarea agriculturii.

A se margini numai la a invetiá pe copii citirea, scrierea, calcululu si alte cunoscintie si a neingriji ceia-ce constituie viétia practica, este, dupa mine a-si implini detoria numai pe jumetate.

Acésta este atât de adeveratu in cât in tóte tierile inaintate, invetiatorii sunt indatoriti nu numai a preda copiiloru cunoscintie elementare de agricultura si gradinarie, dar a-i deprinde cu lucrarile practice ale culturii, si in specialu ale gradinaritulu. Deosebitu de acésta, autoritatile scolare tinu mare séma, si dau o nota favorabila aceloru dintre invetiatori cari cultiva mai bine, si cari au gradinele ingrijite si inzestrate cu verdetiuri, legume si pomi roditori.

In mai multe din Statele Europei acésta ingrijire a autoritatiloru scolare a produsu rezultate demne de admiratiune si de recunostintia. Personalu, cunoscu manuale de agricultura, de gradinaritu, de economia vitelor, dintre cele mai bune si mai practice, alcatuite de invetiatori rurali. La concursurile pentru manuale de agricultura, invetiatorii reusiescu mai in tot-d'a-una. Am avutu ocaziunea se vizitezu mosiórele si gradinele câtorva invetiatori din Austria si Francia, si ve incredintiezu ca fatia cu exemple atât de convingetóre, nu m'amu miratu vedendu agricultura tieraniloru inaintata, si traiulu lor respundendu igienei si culturii inaintate.

Aci langa noi asi putea citá exemple despre inriurirea ce are modulu de a cultiva si de a trai, a

invetiatoriloru si preotiloru asupra sateniloru. Faptulu insa fiindu cunoscutu de toti cari au caletoritu si au cautatu se studieze modulu de cultura si de vietuire alu tieraniloru, gandescu ca este de prisosu se mai insistu.

De óre-ce este probatu printr'o indelungata experientia a celoru mai inaintati de cât noi, ca invetiatorulu care 'si intielege detoria, póte veni in ajutorulu progresulu agricolu, si póte contribui la imbunatatirea traiulu consateniloru sei, de óre-ce totu experientia a doveditu ca notiunile de agricultura si gradinaritu, predate in scólele rurale se intiparescu mai cu taria si producu rezultate favorabile cand sunt sustinute cu exemple date de invetiatoru prin agricultura si gradinaritulu ce practiséza elu insusi, se nasce naturalu intrebarea: pentru ce se nu facemu si noi cum facu cei mai inaintati de cât noi? Pentru ce invetiatorii románi se remáe mai prejosu de cât confratii loru dintr'alte tieri? Eu gandescu ca responsulu nu póte fi decât lipsa de indemnare, de óre-ce nu potu admite mai putinu zelu din partea invetiatoriloru nostri pentru a contribui la binele comunu. Mi-deplinescu dar o detorie luandu initiativ'a indemnareii. Dorintia nóstra a tuturoru este de a se vedea cât mai fara intardiere ca invetiatorulu da exemplu de o agricultura pe cât de ingrijita, peatát de inaintata potrivit cu imprejurarile in care se gasesce; ca gradina sa este unu modelu pentru sateni, ca vitele sale se deosebescu intre tóte, in fine ca aceia-ce se póte numi economi'a invetiatorulu este unu modelu pentru locuitorii cu care traesce.

Legiitorulu, Dle revisore, inzestrandu pe alocurea scól'a si biseri'a cu pamentu de cultura, a avutu in vedere nu numai imbunatatirea sórtei invetiatoriloru si preotiloru, dar si de a le inlesni mijlócele pentru a contribui la progresulu agriculturii si alu bunulu traiu, prin exemplele ce voru da. Care nu mi-a fost mirarea informandu-me ca in multe localitati invetiatorii in locu de a raspunde asteptareii legiitorulu, nesocotescu intru atât intentiunile sale bine facetóre, in cât își inchiriéza pamentulu si unii dintrensi prefera a face negociu de bacanie, a tiené carciumi si alte speculatiuni de felulu acesta?! Eu inse nu potu admite sub nici unu pretextu ca invetiatorulu se tiená carciuma séu bacanie, cu alte cuvinte se faca unu comerciu, care rezamanduse pe interesulu seu, ílu silesce se indemne pe locuitori a-si perde timpulu si sanatatea in carciumi. Cine are asemenea aplicari, nu are decât se renuntie la medesta dar nobila profesione de invetiatoriu, căci autoritatea scolara nu va tolera acestu amestecu de profesioni atât de incompatibile.

Cultura pamentulu infatiséza indestule folóse, pentru ca invetiatorii se se aplice la densa de preferentia ori-carei alte speculatiuni.

Atragenduve seriósa Dvóstra atentiune asupra celoru ce precedu, ve invitá Dle revisoru, se aduceți la cunoscintia invetiatoriloru din cerculu Dvóstre de inspectiune, care este dorintia autoritatiei scolare superióre cu privire la intrebuintiarea timpulu lor in afara de scóla: a le explica marele folósa ce voru aduce tierii si loru insile, aplicanduse cu activitate si sciintia la cultur'a pamentulu, a cere de la densii ca se predea eleviloru mai inaintati notiuni de agricultura si gradinaritu, insotindu teoria cu practica.

In inspectiunile ce sunteti datori a face prin comune, ve invitá a observa cu cea mai mare scrup

pulositate, cari dintre invetiatori se conforméza cu instructiunile de mai susu, si a-mi comunica numele acelora cari se voru deosebi prin lucrarile lora. Din partemi, voiu fi fericitu se le aratu multiemirea mea pentru activitatea ce voru depune, spre a conlucra la realisarea unei dorintie generale, aceea a progresului agriculturii si a inbunatatirii traiului sateniloru.

Ve mai atragu atentiunea asupra unei alte cestiuni, care se afla in strensa legatura cu cele ce precedu: este vorba de imprestiarea cu ajutoriulu invetiatoriloru a unoru plante precum sunt: cartofulu, mazerea, trifoiulu, visdeiuulu si altele, a caroru introducere in cultur'a sateniloru va produce cele mai fericite rezultate. Spre acestu sfirsitu, propuindu-mi se ceru Camerei legiuitoare midiloce banesci pentru a procurá treptatu sementia invetiatoriloru, ve invitu ca celu mai tardiu pana la 25. Decemvre viitoru, se-mi infatisiati o lista cuprindiendu numele aceloru dintre invetiatori cari se indeletnicescu deja cu agricultur'a practica, spre a-i avea in vedere la timpu.

Puneti, D-le revisoru, in vederea D-loru invetiatori, cá me voiu folosi de antaia ocaziune ce mi se va infatisia, pentru a visitá esplotatiunile acelora cari vor fi recomandati de D-vóstra, si in marginea atributiuniloru mele voiu fi fericitu a face sé se resplatésca cei meritosi. etc.

Dela adunarea reuniunii invetiatoriloru din cerculu Birchisiu.

Reuniunea preotiloru si invetiatoriloru rom. gr. ort. din inspectoratulu de scóle alu cercului Birchisiu (protobiteratulu Lipovei) la 30-lea Septemvre st. v. a. c. a tienutu a 2-a adunare generala din acestu anu in comun'a Bulza, alu carei decursu vinu alu descrie in urmatóarele:

In diu'a de 30 septemvre st. v. a. c. diminétia, membrii reuniunii in marginea comunei Bulza au fost intimpinati de catra reprezentantii acelei comune cu „bine ati venitii“; de aci apoi condusi la s. biserica, ca locu destinatu pentru tienerea siedintiei.

In s. biserica dupa premergerea servitiului divinu, Domnulu presiedinte alu reuniunii parintele Dimitrie Marcu printrunu discursu solemn, care au emontionatu adencu pre ascultatori, au dechieratu siedinti'a de deschisa.

Cestiunile principale, de care s'au ocupatu adunarea generala si resultalu desbateriloru, au fost:

1) Raportulu cassariului si a bibliotecariului, cari cetindu-se s'au luat la cunoscentia.

2) Ignatiu Bugarinu invetiatoriu in Birchisiu au cetitu disertatiunea „Scóla si famili'a in educatiune.“

3) Simeonu Fauru invetiatoriu in Capolnasiu au cetitu disertatiunea „Geografia si metodulu ei.“

Disertatiunea din taiu tractéza, despre mantienerea disciplinei in scóla; ér a doua despre scopulu geografiei aratandu auctorulu punctulu de manecare in propunerea ei. Ambele au fost ascultate cu mare atentiune.

4) Presiedintele reuniunii aduce la cunoscentia adunarei generala dorinti'a Reverendissimulu Domnu protopresviteru alu tractului Lipovii Ioanu Tieranu, prin care acelu vetaranu si zelosu protoparinte, miscatu de nobil'a intentiane a preotiloru si invetiatoriloru din protopresbiteratulu Santiei sale de pe malulu Muresiului constituiti in reuniune culturala, voesce a tiené umeru cu ei la munca, a fi membru

fundatoru; spre care scopu au si depusu taes'a de 20 fl. Apoi cá totu Santi'a Sa au mai donatu pe séma bibliotecei opulu „Marcu Aureliu.“

Adunarea generala cu urari de „se traésca“ au primitu pre noulu membru fundatoru; éra pentru opulu donatu i-au esprimatu multiamita protocolara.

5) Preotulu Terentiu Petroviciu printrunu discursu au accentuatu insemnatatea reuniuniloru, cáci devis'a timpului presinte este unirea puteriloru. De unde emanendu cá activitatea reuniunii preotiloru si invetiatoriloru din acestu cercu se aiba efectulu doritu privindu starea poporului nostru din tóte punctele de vedere, afla imperiosu necesitatea infiintarii de reuniuni poporale. Despre cari vorbindu si specialu, propune, si adunarea generala primesce a-se infiintá reuniuni poporale in fie care comuna din cerculu inspectoratulu de scóle Birchisiu, — spre care scopu s'au alesu o comisiune de 7 membrii pentru a face unu proiectu de statute.

6) Procsima adunare generala s'a enuntiatu a se tiené in comun'a Valea-mare la 27 Decemvre st. v. a. c.

Cu acestea adunarea generala finindusi agendele — siedinti'a s'a incheatu la 3 óre dupa amédi. T. P.

D i v e r s e.

* **Alegerea de deputatu dietalu** in Arad a inceputu eri nainte de méd. la 9 óre, si sér'a la 6 óre inca nu se terminase. Cu tóte acestea se tiene ca sigura alegerea lui P. Atzél, contra candidatulu partidei independente G. Kövér.

* **„Calendariu“ pe anulu 1883**, editur'a tipografiei diecesane din Arad, va fi gata preste 8 dile si se va puté capetá cu pretiulu de 30 cr. v. a. esempl.; ceea ce se aduce la cunoscenti'a publica si prin anuciulu, ce alaturamu la nr. de fatia.

* **„Calendariuu Bunului Economu“** pe anulu 1883 intocmitu de D. Comsia si Eugenu Brote, a aparutu la Sibiiu in editur'a tipografiei Ios. Drotleff. Pretiulu 45 cr. v. a. Cuprinde partea calendaristica, economica si beletristica.

* **Josu fumatulu tutunului!** Fara a fi necesitate, tutunulu a devenitu un'a si inea absoluta in tóte clasele societatii, incepandu dela muncitoriu si pana la biurocratu, tutunulu este Companionulu inseparabilu alu omului. Distinsulu nostru doctoru Vladescu ne da o analiza interesanta a efectelor fumatului. Tutunulu contine in sine nicotina care pe nesimtite, si prin multa intrebuintiare, ataca sistemulu nervelor, asia dar elu este o cauza de slabire a fumatorului. Este dar higienicu a renuntiá la fumatulu tutunului. Dar pentru cei ce n'ar putea resistá acesteii pasiuni, Doctorulu Vladescu ne indica o noua planta de fumatu. Fóie de nucu cu fóie de dudu. D-s'a ne da si catatimea. Ca ordonantia ia o fóie de nuca si doua de dudu, usca-le cum se usca tutunulu, taele cum se tae tutunulu, si pe urma fumale si vei scuti: sanatatea ta care se alteréza cu fumatulu tutunului si pung'a ta care séca cu cumparatórea scumpa si in calitate prósta a monopolului de tutunuri. Persóne cari au cercatu acésta noua planta de fumatu ne asigura de bunulu ei gustu. Cerce cine voesce si va vedea. (Mon. Agricolu.)

* **Dlu Petru Tisu**, advocatu in Arad, va deschide septeman'a acést'a cancelari'a sa advocatuala in *Panciov'a*. Cunoscand noi mai cu sama iubirea de dreptate si firmitatea caracterului seu, avemu firm'a convictiune cá drepturile poporului in acele parti vor avé unu bunu si conscientiosu aparatoriu in persón'a Dlui Tisu.

* **Multiamita publica.** Subscrisii prin acést'a aducem adenc'a nóstra multiamita publica Il. Sale Domnului *Dr. Iosif Gall*, marelui proprietariu de Lucaretiu, si deputatu etc. pentru marinimosulu ajutoriu de 20 fl. v. a. ce ni l'a daruita prin Reverendissimulu Domnu protopopu *Georgiu Cratiunescu* din Belintiu; facendu-ni prin acést'a, posibile continuarea studiarri nóstre, intrerupte din caus'a seraciei parintiloru nostri. Ddiu se darúesca acestui Mecenatu si spriginitoriu alu seraciloru, si ilustrei Sale Dómne, cea mai deplina sanetate, indestulire si bucuria, pana la cele mai adenci betranetie, spre binele patriei si a natiunei nóstre!

Lugosiu, 18. Octomvre 1882.

Constantin Pava,
stud. de cl. IV. norm.

Constantin Popovicu,
stud. de cl. IV. norm.

Buletin meteorologicu.

Diu'a.	Lun'a.	Pressiunea aerului	Temperatura	Ceriu
Sambata	4. Nov.	772.85 mm.	15.2 ° R.	seninu
Dumineca	5. "	769 "	12.8 "	ploiosu
Luni	6. "	770.3 "	14.65 "	seninu
Marti	7. "	770.2 "	15.3 "	obdusu
Mercuri	8. "	767.5 "	13.65 "	norosu
Joi	9. "	759.8 "	14.6 "	"
Vineri	10. "	757.6 "	16 "	ploiosu

Concurse.

Pentru deplinirea postului invetiatorescu vacantu dela scól'a gr. or. din comun'a *Scaiusiu*, in protopop. Lugosiu, se escrie concursu cu terminu pana la **21. Noemvre st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: 300 fl. v, a. 3 jugere pamentu aratoriu, 8 stangeni de lemne din care are a-se incaldi si scól'a, 5 fl. scripturistica'a, 10 fl. pentru conferentie si cortelu liberu cu gradina de $\frac{1}{2}$ jugeru.

NB. Cortelulu scólei si salariulu pe jumetate, in intielesulu §. 74 din Regulamenta, are a remané in folosulu veduvei invetiatorescu si a orfaniloru pana in 9 Fauru 1883.

Recursele au a-se adresá catra On. Comitetu parochialu gr. or. din *Scaiusiu* si a-se trimite Dlui *Georgiu Pesteanu* protopopu in *Lugosiu*.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protopp. si inspectoria scolariu.

Pentru indeplinirea postului invetiatorescu dela scól'a noua din *Siclau*, (ppresviteratulu Chisineului) se deschide concursu cu terminu de alegere pe **Duminec'a din 5. Decemvre st. v. a. c.**

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt: 1) Salariu in bani gata 360 fl. v. a. 2) Pentru scripturistica 5 fl. 3) Pentru conferentie invetiatorescu 10 fl. 4) Sietepe orgii de lemne din care se va incaldi si scól'a. 5) Cortelu cu gradina de legumi.

Alesulu déca va documentá sporiu bunu intru invetiamentu póte contá la inbunatatirea salariului.

Competentii la acestu postu, au a-si trimite recursele instruate in intielesulu statutului organicu, si prevediute celu putienu cu testimoniu de 4 clase gimnasiali, pana la **1. Decemvre a. c.** la Reverendissimulu Domnu protopopu si inspectoru de scóle *Petru Chirilescu* in *Kétegyháza*.

Dela recurrenti se potfeste a-se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre la s. biserica din locu, pentru de a-si aretá desteritatea in tipicu si cantarile bisericesci.

Din siedinti'a comitetului parochialu tienuta in **5/17. Octomvre 1882.**

Ioanu Codrianu, m. p.
pres. comit. parochialu.

In contielegere cu mine: **Petru Chirilescu, m. p.** inspect. scl.

Alegerea de invetiatoriu in *Pilu mare*, din lips'a recurrentiloru neputendu se tienea la terminulu defiptu, cu acést'a se deschide concursu de nou cu terminu de alegere pe **Duminec'a din 28. Noemvre st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: 1) Salariu in bani gata 100 fl. v. a. 2) 10 cubule de gráu si 6 cubule de cucuruze ce se rescumpara in bani gata cu 146 fl. 25 cr. 3) Pentru recvisite de scrisu 6 fl. 4) Dela inmormentari mari unde va fi chiepmatu 50 cr. ér dela mici 25 cr. 5) 4 orgii de lemne de focu. 6) Folosirea aloru $\frac{2}{4}$ de sesiune de pamentu estravilanu comassatu ce aduce venitu anualu ca la 380 fl. 7) Cortelu liberu cu gradina de legumi.

Alegerea va fi definitiva. — In terminu de doi ani va da in sa alesulu, fostulu invetiatoriu, din bani bucate si pamentu anualminte a treia parte.

Doritorii de a dobandi acést'a statiune, recursele sale prevediute cu testimoniu despre absolvarea celu putienu aloru 5 clase gimnasiali, teologie séu preparandia cu esamenu de cvalificatiune, — vor avé pana in **25. Noemvre a. c.** se le substérna la Reverendissimulu Domnu protopopu si inspectore de scóle *Petru Chirilescu* in *Kétegyháza*.

Dela recurrenti se potfeste: ca pana la terminulu alegerii, in cutare Dumineca séu serbatóre se se presenteze la biserica din locu, pentru de a-si aretá desteritatea in cantarile bisericesci si tipicu.

Din siedinti'a comitetului parochialu tienuta in *Pilu mare*, la **3. Octomvre 1882.**

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Petru Chirilescu, m. p.** inspect. scl

Pe bas'a decisului Venerabilului Consistoriu gr. or. din *Oradea mare*, dto **20. Sept. v. a. c.** Nr. 774 B. pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a III. *Ateasiu*, in tractulu protopopescu alu *Oradii mari*, se escrie concursu, cu terminu de alegere pe **5. Decemvre st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: a) 24 jugere de pamentu, b) dela 100 de case câte un'a mesura (vica) de gráu, c) stólele preotiesci indatinatate si cuartiru naturalu cu gradina pentru legumi.

Recurintii au a-si tramite petitiunile sale inzestrate cu documintele necesarie conform statut. org. si regulamentulu pentru parochii — pana in diu'a de alegere, la subscrisulu in *Berecheiu* (*Barakony*) p. u. *Cséffa*.

Ateasiu, 23. Octomvre 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Teodoru Papu, m. p.** parochu comisariu consistorialu.

Devenindu vacantu unulu, eventualu doue stipendii, din fundatiunea fericitei *Elena Ghiba Birt'a*, pentru distribuirea lor se escrie concursu, cu terminu pana la **8/20. Noemvre 1882.**

1. Dela recurinti se cere se probeze: Cumca sunt de religiunea gr. orientala, si de nationalitate romana ori gréca, nascuti in careva din comitatele Arad, Bihoru, Bichisiu, Cianadu;

2. Cumca studiaza in órecare institutu publicu, cu succesu distinsu, si au buna purtare morala, cum si cá ar fi lipsiti de midilócele trebuincióse.

3. Rudeniile fericitei fundatrice, si anume sucesorii acelora, cari se tragu dela parintele testatoarei Michailu Birta fost parochu gr. or. in Bichisiu, si si cele dela mama ei Ana Neamtiu din Ienopolea, — ori unde s'ar afla, — vor avea preferintia.

Recurrentii la vreunulu din aceste stipendii vor avea a-si inaintá rugarile lor, instruite cu recerintiele de susu, — subscrisului cá presiedinte alu comitetului fundatiunei Birta.

Aradu, 10/22. Octomvre 1882.

Ioanu Metianu, m. p.

Episcopulu Aradului.

Se publica concursu pentru urmatórele statii invetiatoresci vacante din Inspectoratulu Totvaradie:

1) **Temesesti.** Emolumintele sunt: in bani 192 fl. v. a. 16 jugere pamentu pe dealu cu padure, 10 orgii de lemne, cortelu liberu cu gradina.

2) **Halalisiu.** Emolumintele sunt: in bani 100 fl. v. a. in naturalia: cinci sinici grâu, cinci sinici cucuruzu, 2 mesuri pasula, séu pentru aceste naturalia 92 fl. v. a., 9 jugere pamentu pe dealu cu padure, cortelu liberu cu gradina.

Doritorii de a ocupá vre-unulu dintre aceste posturi sunt avisati a-si asterne suplicele, instruite in sensulu stat. org. Reverendissimului Domnu protopresbiteru Vasiliu Belesiu, ca inspectoru scolaru in Totvaradia per Soborsin, pana la **30. Octomvre a. c.** când va tiené si alegerea.

Soborsin, 1. Octomvre 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **V. Belesiu**, m. p. inspectoru scolaru.

Pentru deplinirea statii invetiatoresci gr. or. din comun'a **Balincz**, protopresbiteratulu Hasiasiului, se escrie concursu, cu terminu de alegere pe diu'a de **14/26. Noemvre 1882.**

Emolumintele: 100 fl. v. a. bani gata, locuintia libera cu $\frac{3}{4}$ jugeru intravilanu, si 4 jugere estravilane, si 6 orgii de lemne, din cari se incaldiesce si scól'a.

Doritorii de a ocupá acestu post, sunt avisati a-si trimite recursele, instruite conform prescrieloru Statului organicu si art. de lege XVIII. 1879. parintelui protopopu Georgiu Cratiunescu, in Belincz p. u. Kiszetó; si a-se presentá in vre-o Dumineca ori serbatóre in biserica, spre a-si aretá desteritatea in tipicu si cantare.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Georgiu Cratiunescu**, m. p. protopopu si inspect. tract. de scole.

Din lipsa de recurrenti pentru de a poté face alegerea de invetiatoriu la scól'a romana gr. or. din comun'a **Sosdia**, protopresbiteratulu Jebeliu, se escrie concursu a III-a óra, cu terminu pana la **21. Noemvre st. v. 1882.**

Emolumintele inpreunate cu acestu postu invetiatorescu sunt urmatórele: 1) in bani gata 80 fl. 2) pentru $12\frac{1}{2}$ chile lumini, 56 chile lardu, 56 chile sare si 9 orgii de lemne din care are a-se incaldi si scól'a, pretiuite in bani gata 100 fl. 90 cr. 3) 12—3 Hl. grâu si 12—3 Hl. cucuruzu, 4) pausiale de scripturistica 8 fl. 5) pentru conferintiele invetiatoresci 10 fl. 6) 4 jugere de pamentu de fenatia clas'a prima, 7) gradina pentru legumi si quartiru liberu, 8) dela inmormentari 50 cr.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati recursele loru prevediute cu tóte documintele prescise de statutulu org. bisericescu a-le adresá comitetului par. si a-le tramite parintelui protopresbiteru si inspectoru scolaru Alesandru Ioanovicu in Jebelu, pana la mai susu indicatulu terminu.

Dela recurrenti se recere a-se presentá in vre-o Dumineca ori serbatóre in st'a biserica din locu pentru a-si aretá desteritatea in tipicu si cantarile bisericesci.

Sosdia, in 16. Octomvre 1882.

Pentru comitetulu parochialu.

Vichentiu Prohabu, m. p.
preotu.

In contielegere cu Rv. D. protop. **Alesandru Ioanovicu.**

In urmarea ordin. Ven. Consist. diecesanu alu Caransebesiului, dto 16. Septemvre a. c. Nr. 846 B. se escrie concursu pentru parochi'a de clas'a II-a din comun'a **Sculia**, protopresbiteratulu Jebelului cu terminu pana la **14. Noemvre st. v. a. c.**

Dotatiunea inpreunata cu acésta parochia este: Un'a sessiune parochiala de I. si a II. clasa constatóre din 30 de jugere de pamentu aratoriu, stola dela 100 de case respective dela 560 de suflete dupa norm'a stolara provisorie a diecesei Caransebesiului aprobata de Sinodulu eparch. din an. 1880. Birulu usatu adeca câte 60 oche de grâu pentru fiecare sessiune.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia sunt avisati recursele lor instruate in sensulu stat. org. bis. a-le substerne distric. protop. Alesandru Ioanovicu in Jebelu.

Dela recurrenti se recere a-se presentá intr'o di de Dumineca séu serbatóre in s. biserica din locu spre a-si aretá desteritatea in cantu si in cele pastorale.

Sculia, in 10 Octomvre 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. prot. tractualu: **Alesandru Ioanovicu.**

Pentru deplinirea postului inv. vacantu la scól'a gr. or. din comun'a **Saculu**, in protop. Lugosiului, se escrie concursu cu terminu pana in **7. Noemvre st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. 10 stengeni de lemne din care are a-se incaldi si scól'a, 4 jugere de pamentu, 8 fl. scripturistica, 10 fl. pentru conferintiele invetiatoresci, cortelu liberu cu gradina de $\frac{3}{4}$ jugeru.

Recursele au a-se adresá catra On. comitetu parochialu gr. or. din Saculu si a-se trimite Domnului Georgiu Pesteanu, protop. in Lugosiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protop. si inspectoru scolaru